

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

háshoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendeléstől 6 — nem megrendeléstől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

1. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmény és a hirdetményi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési fölhívás

„Székesfejérvár”

társadalmi hetiközöny

1874-ik év IV. évfolyamára

Egész évre 4 frt.

Félévre 2 frt.

Negyedévre 1 frt.

Az előfizetési pénzeket mielőbb kérjük a lap kiadó-hivatalához Klökner Péter könyvkereskedésébe küldeni, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Vidéki előfizetések megtételére ajánljuk a postai 5 kros utalványok használatát.

A kiadó-hivatal.

Megyénk az új rendezés küszöbén.

Lapunk megyénk és városunk szellemi és anyagi érdekeinek nemcsak hű tükre, de kifejezője és tolmácsa levén; mindenha kötelességünknek érezzük érdekeink előmozdítása mellett arról is megemlékezni, mi anyagilag vagy szellemileg sujtana benünket vagy mi jótékonyan hatna életünkre.

Jelenleg megyénk érdekében óhajunk részletesen megemlékezni, a legközelebb közzétett, — a megyék területének szabályozása és új beosztásáról szóló kormányi törvényjavaslatnak az országgyűlés elé leendő terjesztése alkalmából. Megyénk jelen alakja és nagyságában századokon át áll fenn. Igaz, hogy az Árpád és vegyesházi királyok alatt nagysága a mainál jóval terjedelmesebb volt, mert me-

gyénk terjedelmének a Duna folyam sem szabott határt, hanem azon is átmenve, a hajdani Soltme gyét egész terjedelmében magában foglalta; ezen terület azonban, — miután megyénk a szerencsétlen mohácsi harcz után beállt még szerencsétlenebb viszonyok hatalmától sujtva nagyrészt a török iga alá jutott, s önállóságát elvesztve végveszély fenyegette — törvényhozásilag megyénktől elszakítva az 1569. évi 52. törvénycikk 1-ső pontja által Pestmegyéhez csatoltatott. Soltmege vagy mint általában okmányaink nevezik — Soltszék — (Sedes Solt, miután lakói nagyrészt kunokból álltak, az ősrégi nemzeti sajtáságot előtűntető felosztás jellegét viselte magán) ez időtől fogva megyénktől végkép elszakítva Pestmege egyik kiváló részét képezi.

Fejérmegye azon időtől fogva mikor Soltmege elszakított tőle, illetve 1692-től, mikor a megye a török járom alól kiszabadulva újra önállóságát visszanyerte — ugyanazon nagyságában a mai napig fennáll. Az ötvenes évek alatt ngyan némi változtatások tétettek a megye alakján és nagyságán, de nem a magyar közjog szerint törvényes kormányhatalom által történvén e módosítás, azt megyénk történetében, csak jegyzet alatt említhetjük meg.

Ezen rövid történeti visszapiantás után, melyet azért tartottunk szükségesnek felemlíteni, mert megyénk egy újabb területi rendezés küszöbén áll, áttérünk tulajdonképi tárgyunkra, a törvényjavaslat ránk vonatkozó részének ismertetésére s azon előny vagy hátrány megjelölésére, mely ezen javaslatnak a törvényhozás útján történendő keresztülvitele esetében megyénkre háromolnék. Megyénk, mint fentebb láttuk e törvényjavaslat által nem először lenne területileg megváltoztatva, mert már a multban egykor nevezetes változást szenvedett Soltmege elszakítása által; csakhogy ezen jelenlegi változás területileg ránk nézve előnyös volna, mert nevezetes

területi nagyságot nyernénk, a nélkül, hogy ezen nyereségért bármí csekély csorbitást szenvednők.

De szóljon maga a törvényjavaslat helyettünk. Ezen javaslat III. fejezetének 43-ik pontja így hangzik: „Vespém vármegye enyingi járásának Balaton-Főkajár, Lepsény, Mező-Sz.-György, Bozsok, Siófok, Fokszabadi, Sió-Maros, Enying, Mező- és Lajos-Komárom, Dégh és Szilas-Balhás községei pusztáikkal együtt Fejér vármegyébe bekebelezetnek.”

Ezen javaslat szerint tehát a jelenlegi enyingi közigazgatási járás nagy része összesen 12 község és azok pusztái — pár község kivételével — megyénkhez lenne csatolva. Területi szempontból, ha a minél nagyobb területnek lennének barátai — nevezetes előny háromolnék megyénkre. — De ha bővebben vizsgáljuk ezen tárgyat, nemcsak területi szempontból, hanem anyagilag és szellemileg, földmivelés, gazdaság és kereskedelmi szempontból is nevezetes előny fog megyénkre esni, s mi mindenesetre örvendhetünk e törvényjavaslat ránk vonatkozó részének.

Területi és népességi szempontból nyernék tehát 93,420 holdat, tizenkét községet pusztáival s 22,891 lakossal.

Ha most tovább fejtegetjük az előnyöket, melyek ránk háromolnak e területnek megyénkhez leendő csatolása által, azt találjuk, hogy azok valóban nevezetes credményt tüntetnek fel. Már maga a terület, mely által a magyar tenger egy nem csekély részének birtokába jutunk nevezetes előny; róna fekvésü, termékeny föld, a Balaton partján kies vidékü. Földmivelés és gazdasági szempontból egyike a termékenyebb gabnavidékeknek, s a mezőgazdaság majd minden ága üzetik; e mellett e vidék egyik főhelye Siófok nemcsak alkalmas fürdője, de vasuti közlekedés által is, mint a kereskedelem egyik nevezetesb gyupontja szerepel s folytonosan halad. —

TÁRCZA.

Ujév napján.

— 1874. —

Le roi est mort, vive le roi! — Meghalt az ó év, éljen az új év!

Ma éjjel szállt sirba 1873. Midőn az örökös álomra készülve haldokolt, meghuzta a halál-barang kötelét, hogy kimulását jelezze a világnak. Ki annyi sokaknak sirt ásott, megásta végre önnön maga sirját is. Ma egy éve, midőn mosolyogva megjelent, mily örömmel üdvözöltük, hisz oly ifju, oly mosogó, oly szép volt! . . . s most, midőn megtört alakja elődeihez szállt nyugodni, nem is bánjuk hogy meghalt, inkább örülünk halálának; örülünk, hogy leráztuk nyakunkról és vig lakomat tartunk sirja fölött.

Egyik év jön, a másik megy, nem köti egyiket a másikhoz semmi, mint őt nem köti semmi a világhoz. Az elköltözött évet gyűlölet nélkül bocsátjuk le a sirba, egyszersmind bizalommal nyujtva kezünket az új évrnek, melyben már benne vagyunk, s mely születésével csak egy számmal változott. Ennek élete sem lesz hosszabb, napjai ennek is megszámlálvák.

Mulik az idő és mulandóság mindennek sorsa. A világon minden mulandó; a jó és rossz egyaránt. Az

idő örült sebességgel rohan előre és magával ragadja azt, a mi utjába akad; föltartóztatni, megakadályozni gyorsaságát nem képes senki. . . . A nap és éj egymással küzdenek mint a bajvivők, és miért? — hogy újra ismét nap és éj legyen! Az ifju zöld színben ragyogó enyhe tavasz szép és illatos virágot növeszt számunkra, hogy legyen a poctáknak mit megénekelni; de jön a mogorva ősz és kiméletlen kézzel letarolja. A poéta ismét lantot ragad s elégikus bús fuvalommal elzengi az ősz dalt, mely tele van hulló sárga levelekkel hervadt virágokkal, fagyos holdvilággal és sápadt napsugárral.

Igy volt ez mindég, s így is lesz örökkön örökké; Ne csodálja tehát senki, hogy 1874-ik évet nem fogadom hymnussal, daczára, hogy az öreg Sylvester fölött elzengtem a *memento-mori*-t. Hisz nem tudhatjuk, hogy mit hoz a jövő: jót vagy roszt?

A multért hála, jövőért a remény. Az élet a jelené.

A mi a multban, azt mindenki tudja; a mi pedig a jövőben fog történni, azt nem tudja senki. Önző természetünkél fogva mi csak a jelennek élünk. Előre csak ábrándozunk ép úgy, mint hátra. A jövőnek és a multnak egy értéke van: a — jelen.

Ma is, a ki csak szerét teheti, felhasználja az időt; s fut, siet, szalad mindenki, hogy őszinténél őszintébb, szebbnél szebb és hangzatosnál hangzatosb újévi gratulatiót mondjon. Mindenki szívhöl kívánja a

sok jót és mégis zsebére gondol. A jó- és szerencse kívánságoknak magas díja szokott lenni, melyet leginkább *borracalónak* szoktak nevezni, s egyik kézről a másikba, egyik zsebből a másikba szokott vándorolni. A pénz azon kerék, mely a forgalom óriás gépét mozgásba hozza, a borracaló pedig azon tengely, mely körül az emberiség nagy része egy álló napig forog. Fölkerekednek minden rendű emberek, ünnepi ruhát öltenek és támadást intéznek a többiek ellen. Jelszavuk: „*Boldog új évet!*” s e kiáltással rohannak hősies elszántsággal a kiszemelt zsákmányra.

Bizon, furcsa nap ez az újév napja. Haragszunk, ha valaki szerencsét kíván. Káromkodunk, ha ezen óhajának kacsaringós kadentiával kifejezést ad. Ha e napon valaki nyájas mosolylyal közeleg felénk, már jó előre is savanyu képet vágunk és ránczokba szedjük homlokunkat. Ő nekünk minden jót kíván, mi neki minden roszt. Leggyakrabban jókívánságára azt gondoljuk: „vigyen el az ördög!”

Azonban bármily unalmas és boszantó ez a sok szerencse kívánság, ne vegyék rosz néven szives olvasóink, ha mi is — *boldog újévet* kívánunk, mielőtt az utolsó szerencse kívánság elhangzik.

De már legyen ebből elég ennyi! mert a lélek örül és a tudó fellelékzik, ha e naptól végre megmenekül. . . . Huzzunk tehát kanyarodó tollunkkal egy kis vargabetüt, és legelőbb is üdvözöljük a vig kar-

Ezek főbb vonalaiban azon anyagi előnyök, melyeket e területnek megyénkhez leendő csatolása által nyerünk. E mellett, ha csak azt vesszük is tekintetbe, hogy 22 ezer tiszta magyar lakossággal bír, tősgyökeres magyar szellemű az egész vidék, s tanügyi szempontból 96.73 százalék a tényleg iskolában járók száma — már ez maga nevezetes haszon a szellemi téren is.

Bár hogy vegyük tehát a törvényjavaslatnak ránk vonatkozó intézkedését, akár szellemi akár anyagi szempontból, mindkét téren nevezetes előnyben fogunk részesülni megyénk ezen bővülése által.

Valóban megyénk nézve e törvényjavaslat keresztülvitele szép újévi ajándék lenne, de míg mi ezen ránk nézve előnyös intézkedések felett örvendünk, addig hazánk több megyéje aligha örvend, főleg azon megyék, melyeket beolvastás és megszüntetés végveszélye fenyeget. Hogy ezen rendezés jelenlegi viszonyaink közt hazánkra, főleg államháztartásunkra előnyös-e? azt nem fejtegetjük, mert annak fejtegetése, inkább nagyobb politikai lapok körébe vág.

Végre, mielőtt sorainkat bezárnók, megemlítjük a második, a közigazgatási járások száma és székhelyeinek meghatározásáról szóló törvényjavaslat reánk vonatkozó 12-ik pontját, mely így hangzik: „Fejérvármegyében 6 járás, Moór, Vaál, Székesfejérvár, Adony, Enying és Sárbogárd székhelyekkel“ leend. E szerint tehát a jelenleg fenálló járások közül kettő lenne megszüntetve, illetőleg a csákvári járás a székesfejérváriba beosztva. — A járások felosztásáról s azok székhelyeiről jövőre bővebben szólunk. □

Ismertetés.

A pogány magyarok utolsó harca Fejérvár alatt.

Történetíróink közül csak igen kevesen méltatták azon rövid ugyan, de véres harcokat, melyeket őseink a vallás, főleg pedig az alkotmány átalakítása, a törzrendszer megszüntetése miatt szent István és utódai ellen folytattak. Nem akarjuk kisebbíteni nemzetünk nagy királyának, második alapítójának, szent Istvánnak az erópai igényeknek megfelelő bölcs intézkedéseit és reformjait, melyek nélkül e nemzet, a szomszédnépektől elnyomva — kiirtatott volna; de azért Koppány és más, az ő magyar nemzeti szellem hevéből áthatott, magyar nemzeti harcosok jellemét sem szabad oly fekete színben tüntetnünk elő, mint sokan írónk közül tették, kik az egész harcot, mint Koppány nagyraívó terveinek következményét, irtoztató vérfertőztető házasságra irányult törekvés czíme alatt, rettenő színezetben adják elő. Az egész harc nem volt több, nem kevesebb, mint az ősi nemzeti szellem hevéből áthatott, ősi pogány vallását és jogait féltő magyarság küzdelme az alkotmány átalakítása, az új vallás behozatala, s az idegen szellem erőszakos terjesztése ellen. Magánérdek, mint minden küzdelemben, itt is fordulhatott elő, lehetett egyesek, kik önhasonból szították a lázadás tüzét, de azért egyesek vétke miatt már azért sem lehet az egész ősi vallás, alkotmányért küzdő pártot elítélni, mert a történelem ezredéves tanúsága szerint, minden újításnak, kivált ott,

neval herceget, ki már a küszöbön állva reá tette kezét a kilincsre, s minden pillanatban belépni készült.

Még csak néhány nap, s azután a farsang lesz minden érdekeltiség.

Még eddig ugyancsak keveset írhatunk róla, miután annyira blazirt világot élünk, miszerint a bárendezők még hozzá sem láttak a rendezés előmunkájához.

A farsangi saison báljaival koránsem vagyunk annyira tisztába, mint az idő rövidsége engedné. No de vigasztalódjunk azzal, hogy végén csattan az ostor; a nap is elhunyt perczében fénytengert áraszt a tájra, mely mögötte marad; s a legszerényebben pilogó mécs is nagyot lobban mielőtt végkép kialszik.

Az ideai farsang is utolsó napjaira hagyja a javát. A jótékony növényesület álarozos tánczvigalma rendezés a farsang fénypontja szokott lenni, s ez minden évben a farsang utolsó hétfőjén tartatik meg, s így lesz az idén is, addig tehát lehet készülni eleget.

A mint beszélük, a kereskedő-ifjak is fognak kóródájuk javára tánczestélyt rendezni, ugyszinte a tüzoltók is. E hírek azonban nem bírnak még elég alappal, s így őszintén sajnáljuk, hogy nem köthetünk oly bokrétát, melyet szép olvasónőinknek átnyujthatnók.

Az idő azonban nemsokára kisíti ezt is.

A viszontlátásig.

Hatifax.

hol ősi jogok s egy egész nemzet alkotmánya és vallása van megtámadva harc és küzdelem a következők mentén. — Hogy pedig az egész oly véres harccal fejlődött, azt a kor jellemében, mondjuk ki igazán kevésbé mivel — inkább vad voltában kell keresnünk. — Jelenleg azonban nem levén czélom e támadások kezdetéről és okairól bővebben szólni, áttérek tulajdonképi tárgyamra — a Fejérvár alatt vívott utolsó pogányharcz leírására.

A hosszas háborúk, melyek I. Endre alatt, majdnem huszonhárom évig dultak hazánkat, nagy rendtelenségeket, zavarokat idéztek elő a nemzet testében; a királyi hatalom és tekintély alá süllyedt, a szent István alatt megállapított rend a zavargók által egészen felforgatott, s a pogányság új erőre éledt és kezdte fejét felemelni a meggyöngyített kereszténység ellen. Ilyen állapotban volt az ország, mikor Endre elhunytával fivére Béla 1060-ban a trónra lépett. Béla elhunyásával fontosságát és szintoly buzgalommal, érezte hivatása fontosságát és színtoly buzgalommal, mint bölcsességgel és eréllyel fogott a nagy munkához a rend s béke visszaállításához, a lealacsonyított királyi tekintély s hatalom megerősítéséhez. Mindenekelőtt a bel- és külháborúk miatt sokat szenvedett országot bel, leginkább pedig kereskedelmi ügyeit akarta elintézni. E végre Székesfejérvárra, az ország azon kori székhelyére országgyűlést hirdetett. Ezen országgyűlésre, hogy az alkotandó törvények a nép tudtára könnyebben eljuthassanak, minden helységből két-két követet rendelt megjelenni. Az üdvös szándék azonban majdnem veszélyt hozott a hazára. A két-két küldött helyett nagyszámú tömeg jött össze Székesfejérvár falai alatt s csakhamar a városban összegyűlt főurak és király ellenébe fenyegető állást vett. Az egykor híres pogány magyar lázadóvezér Vata fia János ur izgatós szavára a tömeg az ősi vallás visszaállítását követelte, mit Endre szigorú rendeletének kiadása óta titokban folytatott a nép az erdők s ligetek magányaiiban. Midőn Endre a folytonos küll belharcok miatt a vallás ügyéről figyelmét levette, némely vidékeken az uralmat a pogányság mindinkább visszanyerte, s csak alkalmat várt, hogy ismét nyíltan fölkelhessen. Ezen alkalmat meghozta a Béla által kihirdetett országgyűlés. A követelők élére, mint említők Vata fia János ur állt, ki — mint krónikáink mondják — maga köré gyűjté a varázslók, boszorkányok és jóslók egész seregét, köztük az előbbi lázadásokban szerepelt Rasdi boszorkány nőt is.

A Fejérvár alatti táborban megjelentek mind ezek, megjelentek a fehérünnepi öltönybe öltözött, koszorús fejű s megereszett szakállú táltosok, áldozandó a Had-urnak, a magyarok Istenének. A vár fokáról lehetett látni, mint emeli fel izmos karjával a mezedlen kardot az áldozatra hozott barmok feje felett a táltos, körülötte a hívők serege hálaadó éneket zengett.

A tömeg fenyegető állásával szemközt a városba levő király s az összegyűlt főurak és papok megfélemlének, s a király a város kapuit bezáratván senkiket sem bocsátatott be. Az összegyűlt lázongó nép főnökei ez alatt gyűlést tartva, elhatározták, hogy követeket küldenek a királyhoz, miszerint engedje meg: atyáik szokásait s vallását visszaállítani, pogány szokás szerint élni, a püspököket megkövezni, az egyházi tanítók csoportjait összetörni, a lelkészeket megfojtani, a tizedsedőket felakasztani, a templomokat feldolni, a harangokat szétörni. Béla a hozzája küldött követeket meginté, hogy eszelen kivánságukkal felhagyva, térjenek községekbe vissza; miután azonban az intésre nem hallgattak, sőt újra fenyegetőleg válaszoltak, három napi gondolkodási időt kért.

A tömeg rémitő fenyegetésekkel, rivalgások és tivornyázások közt töltötte a három napi időközt; nagy tüzeket rakott s véres áldozatokat mutatott be a Had-urnak, majd táltosaik szóltak — mint a budai krónika írja — versben a néphez, buzdítva azt a keresztény hit ellen (praedicabant nefanda carmina contra fidem). A táltosok szavait a nép úgy legyen! úgy legyen! felkiáltása erősíté.

Ezalatt Béla, a három napi gondolkodási időt arra használta fel, hogy a szomszédmegyék várkatonaságát és a főurak csapatait összegyűjtve, válasz helyett seregével jelenik meg s a lázadókat két tűz közé szorítva, megrohanja. A harc lefolyásáról részletes leírással nem bírnok, de annyit gyaníthatunk, hogy az igen véres volt. A lázadók szétüze kerestek menedéket. — Az elfogottakat Béla István törvényei szerint szolgaságra kárhoztatta, a főbeket pedig halállal büntette. Ekkor vettették börtönbe Rasdi boszorkány asszony is, a hol sok ideig nyomorogván, karjáról és lábairól a húst a mennyire elérte leette és úgy veszett el. János urnak, valamint atyjának sorsa bizonytalan s élte további folyamáról keveset tudunk, családjából pedig megtiltatték bárkinek is nőt venni, minthogy az ő családjából támadtak mindig azok, kik a népet a keresztény hittől elcsábíták.

Ezen harc volt a pogányság utolsó véres és nyílt küzdelme a kereszténység ellen, s a pogányság habár végkép még nem irtatott ki, többé fejét fegyverrel kezébe nem emelte fel. — Csak hosszú századok lefolyása felejtette el a néppel az ősi hitet, s oltá ki kebléből az ősök vallása iránt táplált ragaszkodást.

Szigetfü.

*) Lásd „Chronicon Budense.“ Pag. 119.

Magyar írók névtára

mely magában foglalja a magyar nemzet íróinak születési- s halálozási évét, napját és helyét a napi rendben, a legrégebb időktől fogva napjainkig, — minden egyes írónál az általa művelt szakma feljegyzésével. — Különféle kúttökből összeállította Moe-nich Károly.

Januarius 1. *)

1692. szül. Pataki Sámuel jeles orvos és szakbeli író. († 1766. oct. 8-án) ő alapítá a család orvosi hírnevét. — P. Fr. V. n.

1780. szül. Nagyfalum Árvamegyében Szeberényi János tudós és író, az ágostai vallástartók superintendense. — P. Fr. V. n.

1802. szül. Nagy Szecsében Bars megyében, Dr. Pólya József, orvos és szakbeli író, s több tudományos társulat tagja, nevezetesen a pesti és bécsi orvosi, s a magy. természettudományi társulatnak. Magy. tudom. akadémiai level. taggá 1832. mart. 9-én, — rendessé 1858. decbr 15-én választott. Alnév alatt a „Gazdasági Lapok“-ban is irt. — F. & D. M. I. és P. Fr. V. n.

1802. szül. Zsarnón Tornamegyében, Zsarnay Lajos, reform. lelkész, egyháztörténeti, erkölcsstudományi és bölcsészeti író, — Soltész Ferenczvel görög-magyar szótárt is szerkesztett, akademi. level. taggá 1858. decbr 15-én választott. († 1866. junius 13-án) F. & D. M. I. és akademiái almanach. 1867.

1822. szül. Jákóhálmán a Jászságban Lichtner (Világosi) Gáspár, kathol. lelkész. egyházi és törvénytudom. író. F. & D. M. I. é.

1822. szül. Eperjesen, Sáros megyében Kerényi Frigyes — előbb Christmann, lantos, költő, írói álnevével „Vidor“ — Ponorí Thewrewk József szerint 1821-ben F. & D. a M. I. életrajzában születése napját nem közli. († 1852. elmezavarodásban America egy őserdejében eltévedvén) P. Fr. V. n.

1823. szül. Kis-Körösön, Pest megyében Petőfi Sándor, nagyírú lantos és népies költő. (Családi néven Petrovics, írói álnevével Pónogei Kis Pál és Lator G.) Ifjúkori éveiben színész. — „Alig vagyunk még képesek — írja P. Fr. V. n. czimű művében — bizonyossággal azt állítani, vajjon nagy költőnk csakugyan megtalálta-e a halálnak azon nemét, melyet költeményeiben nem egy ízben óhajtott, vagy ismeretlenül bár, de mégis testileg vándorol-e még az élők közt; és már is mi, a költőnek kortársai, majdnem oda jutottunk, hogy azon kérdés fölött, melyik várost illeti a dicsőség, hogy Petőfi születési helye volt, vitába bonyolodunk, mint hajdan a hét görög város Homér végett. Az „Ujabbkori Ismeretek tára“ azt írja, hogy Petőfi állítólag Szabadszálláson a Kis-Kun-ságban született. — Azon életrajzában, mely Petőfinek Szarvady és Hartmann által németre fordított költeményeit megelőzi, nemkülönben a szt. István társulat által kiadott, s Ferenczy Jakab és Danielik József által gyűjtött „Magyar írók életrajzai“-ban már a kétegy minden jele nélkül mondatik Szabadszállás P. születési helyének, míg ellenben Zilahy Károly, Petőfi terjedelmes életrajzában Kis-Köröst említi a költő születési helyének. — Kertbeny az „Album 100 ungarischer Dichter“ czimű munkájában azt jegyzi meg, hogy Petőfi Kun-szt-Miklóson, ugyan Kertbeny azonban Petőfi német fordításában, melyet ő maga készített, állítja, hogy költőnk Duna-Vecsen született. — Gyulai Pál az „Uj magyar Muzem“ 1854. évi első kötetében olvasható: „Petőfi Sándor és lyrai költészetünk“ czimű czikke — és az „Életképek“ 1848. évi folyamán végre azt állítja, hogy költőnk Félégyházan született. — Ha Petőfi saját költeményeit vesszük elő azon czélból, hogy bölcsőjének vidékéről tudomást szerezzünk, annyi elég tisztán kiviláglik, hogy a Kis-Kun-ság valamelyik helyén látott először napvilágot; sok szépirodalmi lapunk, mely P. életének rajzát adja, nem is mond többet ezen általánosságnál. Innen van, hogy az 1857-ik év elején a napi sajtóban élénk vita keletkezett P. bölcsőjéről, mely több tekintetből nevezetes volt. P. t. i. maga állította, és maga is azon hiszzenben volt, hogy Félégyházan született, állította pedig nemcsak szóval barátai előtt, hanem levelekben, költeményekben is. Példa erre többi közt a „Szülőföldem“ czimű költeménye, melyben következő versszak fordul elő:

„Itt születtem én ezen a tájon,
Az alföldi szép nagy rónaságon;
Ez a város születésem helye,
Mintha dajkám dalával vón' tele.“

Ezen költemény megjelent az „Életképek“ 1848-iki folyamában és a Geibel által 1851-ben kiadott „Magyar költők könyve“-ben. — Miután Petőfinek csak 1842—1846. évi költeményei jelentek meg összegyűjtve, a többieknek kiadására is történt Emichnél előkészület, és ezen utóbbi gyűjtemény számára P. neje (Szendrey Júlia) maga tisztázta le a verseket, mindenik alá oda írván a helység nevét, melyben dalkunk azokat költötte, úgy mint az első gyűjteményben is történt. (Jegyzet: Azóta hogy azt irtuk, e gyűjtemény már megjelent nyomtatásban, és a „Szülőföldem“ czimű vers

*) Rövidítések magyarázata:
P. Fr. V. n. = Pesti Frigyes: „A Világtörténelem napjai.“ Pest Pfoifer. 1870.
F. & D. M. I. é. = Ferenczy Jakab és Danielik József: „Magyar írók, életrajz-gyűjtemény. Két kötet. Kiadja a Szt István társulat. Pest, 1866. és 1868.